

แนวทางการส่งเสริมครูในการจัดการเรียนรู้ในยุค AI

Guidelines for Promoting Teachers in Learning Management in the Artificial Intelligence Era

นฤภาค สันป่าแก้ว

Narpak Sanpakaew

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

E-mail: naruephak.s20@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมครูในการจัดการเรียนรู้ในยุค AI เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านปัญญาประดิษฐ์เข้ามามีบทบาทอย่างมาก โดยเฉพาะทางเทคโนโลยีและการสื่อสารโทรคมนาคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย ทั้งระบบเทคโนโลยีมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวก ในเรื่องของการเรียนรู้และในกระบวนการเรียนการสอน โดยครูมีบทบาทเป็นผู้ให้ความรู้เป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์มีผลงาน และความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดิจิทัลออนไลน์ ในปัจจุบันได้มีการนำศาสตร์ทางด้านปัญญาประดิษฐ์ มาประยุกต์ใช้ในหลายๆ ด้าน เช่น การพัฒนาระบบหุ่นยนต์ให้มีความใกล้เคียงกับมนุษย์ การพัฒนาระบบเพื่อช่วยเหลือมนุษย์ในการทำงานบางอย่าง หรือแม้แต่การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียอย่างเกมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีทางระบบปัญญาประดิษฐ์ได้มีพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา ครูจึงต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้ด้านเทคนิคและวิธีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาดและรู้เท่าทันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการศึกษาในระบบการศึกษา ซึ่งมีแนวทางการส่งเสริมครูในการจัดการเรียนรู้ในยุค AI ได้แก่ การจัดอบรมสัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู การวิจัยและพัฒนา และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครูซึ่งมีทักษะที่ต้องพัฒนา 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี 2) การพัฒนาทักษะด้านการสอน และ 3) การพัฒนาทักษะด้านจิตวิทยาการสอน

คำสำคัญ: การส่งเสริมครู, การจัดการเรียนรู้, ยุค AI

ABSTRACT

This article aims to present guidelines for promoting teachers in learning management in the AI era due to information technology in artificial intelligence. It plays a huge role, especially in technology and telecommunications affecting the development of education in Thailand. The entire technology system helps to facilitate in matters of learning and in the teaching and learning process. The teacher plays the role of providing knowledge and guiding the students, to enable students to think analytically, creatively, and be productive and responsibility in organizing teaching and learning in the form digital online. At present, the science of artificial intelligence has been introduced and applied in many areas such as developing robot systems to be similar to humans developing systems to assist humans in do some work or even the development of multimedia such as computer games, etc. It can be seen that artificial intelligence technology has developing yourself all the time. Teachers must therefore develop themselves to have technical knowledge and how to use digital technology wisely and knowledgeably. It is systematic and

continuous through the education process in the education system. There are guidelines for promoting teachers in learning management in the AI era including organizing training seminars, exchange of knowledge between teachers research and development and creating a learning community of teachers. There are 3 skills that need to be developed, consisting of 1) developing technology skills, 2) developing teaching skills, and 3) developing teaching psychology skills.

Keywords: Teacher Promotion, Learning Management, AI Era

บทนำ

เทคโนโลยีด้านปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI มีการประดิษฐ์ขึ้นมาตั้งแต่ยุคสงครามโลกครั้งที่ 1 และได้พัฒนาเรื่อยมาโดยนักวิทยาศาสตร์ และนักวิศวกรรมศาสตร์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่เราคุ้นชินกันเช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ ไอแพด และอื่น ๆ อีกมาก การพัฒนาจนกระทั่งเพิ่มความสะดวกให้รองรับการใช้งานอย่างแทบไม่มีขีดจำกัด เราจึงกล่าวได้ว่า AI คือเทคโนโลยีที่สามารถประมวลผลข้อมูลอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากข้อมูล เพื่อสร้างโมเดลที่สามารถทำนายผลลัพธ์จากข้อมูลต้นฉบับได้อย่างแม่นยำ โดยใช้วิธีการประมวลผลทางคณิตศาสตร์และสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล AI คือปัญญาประดิษฐ์ หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึงความฉลาดเทียมที่สร้างขึ้นให้กับสิ่งที่ไม่มีชีวิต เป็นสาขาหนึ่งในด้านวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์และวิศวกรรมเป็นหลัก แต่นอกจากนี้ยังหมายความถึงศาสตร์ในด้านอื่น ๆ เช่น ทางด้านจิตวิทยา ปรัชญา หรือชีววิทยา ซึ่งสาขาปัญญาประดิษฐ์เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการ การคิด การกระทำ การให้เหตุผล การปรับตัว

อย่างไรก็ตาม เมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการเชื่อมโยง มีการปรับเปลี่ยนและมีวิวัฒนาการ ศาสตร์การสอนสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องปรับเปลี่ยนและสะท้อนถึงวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน และสะท้อนถึงโลกที่พวกเขาจะเดินทางเข้าไปในอนาคต (Churches, 2008 อ้างใน วิโรจน์ สารัตนะ, 2556) โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ประการ คือ 1) สร้างความรู้คล่องในการใช้สื่อสารสนเทศ และเทคโนโลยี (technological, information and media fluencies) 2) คำนึงถึงบริบทที่เป็นจริง (reality-based) 3) เป็นสหวิทยาการ (interdisciplinary) 4) ยึดความร่วมมือ (collaboration) 5) ยึดโครงงานเป็นฐาน (project based learning) 6) ใช้การแก้ปัญหาเป็นเครื่องมือสอน (uses problem solving as a teaching tool) 7) ประเมินโปร่งใส (transparency) และ 8) พัฒนาทักษะการคิด (think skills) มุ่งให้นักเรียนสร้างสรรค์ความรู้ (create knowledge) จากกระบวนการได้รับความรู้ (knowledge acquisition) การลงลึกในความรู้ (knowledge deepening) และการสร้างสรรค์ความรู้ (knowledge creation) เพราะนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นชาวพื้นเมืองดิจิทัล (digital natives) คือมีความร่วมมือ (collaboration) กับยุคสารสนเทศ (information age) อันเนื่องจากความเติบโตก้าวหน้าของเครื่องมือ มีการสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social networking) และอื่น ๆ ที่กระตุ้นให้เกิดโลกของชาวพื้นเมืองดิจิทัล

สังคมไทยในศตวรรษที่ 21 มีแนวคิดต้องการครูบทบาทใหม่ในการจัดการเรียนการสอน คือ ต้องการครูที่มีความสามารถในการนำผู้เรียนก้าวผ่านการเรียนรู้สาระวิชาชีพทั้งหลายสู่การสร้างผลิตภัณฑ์ โดยอาจนำผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นนี้มา কিনมาใช้ หรือแจกแลกเปลี่ยน หรือเก็บไว้ หรืออาจจะขายเพื่อสร้างรายได้ หรือเป็นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากสาระวิชา มาสร้างผลิตภัณฑ์ขึ้นเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นและจินตนาการของผู้เรียน ดังนั้น บทบาทของครูจึงเปลี่ยนแปลงจากครูที่เคยมีบทบาทเพียงแนะนำสั่งสอนให้ความรู้ในสาระวิชาเป็นผู้แนะนำ สั่งสอน ออกแบบผลิตภัณฑ์ ควบคุมการผลิต ประสานงานหรือดำเนินการนำผลิตภัณฑ์ของผู้เรียนออกแจกแลกเปลี่ยน เผยแพร่ แนะนำ หรือสู่ท้องตลาด กล่าวโดยรวมครูต้องเป็นนักสอน นักออกแบบ นักการตลาด นักจัดการ และนักวิจัย จึงจะสามารถมีบทบาทหน้าที่ที่พึงประสงค์ตามลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสมบูรณ์เป็นรูปธรรม (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2560: 75) และจากการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบ

ของ AI ต่อการศึกษาในอนาคตเกี่ยวกับบทบาทของครู (UNESCO, 2019) พบว่า ครูยังคงมีบทบาทสำคัญเป็นแนวหน้าด้านการศึกษาต่อไป AI คงไม่สามารถแทนที่ครูได้ โดยเฉพาะบทบาทการสร้างสรรคกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมและอารมณ์ของผู้เรียน และครูจะเป็นผู้ตัดสินใจใช้เครื่องมือที่เป็น AI ในการจัดการเรียนการสอนว่าควรใช้เมื่อใด อย่างไรก็ตาม นอกจากนี้ Microsoft ร่วมกับ McKinsey ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ “ทำอย่างไร เราจึงจะสามารถเตรียมห้องเรียนปี 2030 เพื่อพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของงานและชีวิต” (Microsoft, 2018) ผลวิจัยโดยสรุปพบว่า ความต้องการสำหรับห้องเรียนปี 2030 ได้แก่ การเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ การคิดและปฏิบัติใหม่ การพัฒนาทั้งในด้านทักษะทางปัญญาในเชิงลึก เช่น ความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาและทักษะทางด้านอารมณ์และสังคม

ดังนั้น ครูจากที่เคยเป็นผู้แนะนำสั่งสอนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเข้าถึงศาสตร์สาขาต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย โดยให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี เข้าใจถึงวิธีการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ดิจิทัล สามารถประยุกต์วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อที่ทันสมัยผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางผ่านระบบออนไลน์ บทความนี้จะนำเสนอแนวทางการส่งเสริมครูในการจัดการเรียนรู้ในยุค AI โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยี การพัฒนาทักษะด้านการสอน และการพัฒนาทักษะด้านจิตวิทยา

การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี

ในการพัฒนาความสามารถของครูด้านการใช้งานเทคโนโลยีนั้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2561: 7) ได้กล่าวถึง การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดให้ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐทุกคนจะต้องมีทักษะด้านดิจิทัลสำหรับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะดังกล่าวครอบคลุมความสามารถ 4 มิติ คือ การใช้ (Use) เข้าใจ (Understand) การสร้าง (Create) และเข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 9 ด้าน ดังนี้ ทักษะขั้นพื้นฐาน 1) การใช้งานคอมพิวเตอร์ 2) การใช้งานอินเทอร์เน็ต 3) การใช้งานเพื่อความปลอดภัย ทักษะขั้นต้นสำหรับการทำงาน 4) การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ 5) การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ 6) การใช้โปรแกรมนำเสนอ ทักษะประยุกต์สำหรับการทำงาน 7) การทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ 8) การใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล 9) การใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย

ดังนั้น ครูต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ เมื่อรู้จุดอ่อนของตนเองต้องรีบแก้ไขปรับเปลี่ยนทันทีให้เท่าทันเทคโนโลยี เพื่อให้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดการส่งเสริมทักษะความรู้ความสามารถอย่างเป็นระบบอีกทั้งยัง มีการติดตามดูแล การขยายผลในกลุ่มครูผู้สอนเองให้เกิดความชำนาญและให้สามารถแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าเองได้ ผู้บริหารเอาใจใส่โดยการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ และกำหนดขอบข่ายงานให้ชัดเจน และเน้นการทำงานเป็นทีม (ศิษย์ขนา ดวงบาล, พระครูวิฑิตศาสนาทรร, ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์, 2562: 248-249) นอกจากนี้ ผู้บริหารควรนำทฤษฎีการพัฒนาสมรรถนะครู Competency Based Learning: CBL สันติ อวรรณ (2551: 16) กล่าวว่า Donald Shandler ได้นำเสนอแนวทางในการสร้าง Competency-Based Learning: CBL ไว้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ความจำเป็น การสร้าง Competency Model การออกแบบหลักสูตร การนำ CBL มาสู่การปฏิบัติ การวัดและประเมินผล โดยกระบวนการทั้งหมด 5 ขั้นตอน จำเป็นต้องออกแบบให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกและบริบทของสถานศึกษา การนำมาใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้มีการพัฒนาสมรรถนะครูให้มีเจตคติที่ดีในการทำงาน เปรียบเสมือนเป็นแรงจูงใจในการทำหน้าที่ของครูให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ครูจำเป็นต้องมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ (Edtech) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการรู้วิธีการใช้งานเครื่องมือดิจิทัลต่าง ๆ เช่น E-Learning Platform, Virtual Learning Environment, และ Artificial Intelligence (AI) Tools นอกจากนี้ ครูยังจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี AI และผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีแนวทางการส่งเสริมครูในทักษะทางเทคโนโลยี ดังนี้

1. การจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสอนวิธีการใช้งานเครื่องมือดิจิทัลต่าง ๆ
2. สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูคนอื่น ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
3. พัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ครูเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี AI

นอกจากครูมีทักษะการใช้เทคโนโลยีเป็นแล้ว ก็ควรใช้อย่างมีจริยธรรม (Digital Empathy) กล่าวคือ การโพสต์ข้อความหรือแชร์สิ่งใดต้องคำนึงถึงความปลอดภัยไว้เป็นหลัก คำนึงถึงความถูกต้องแม่นยำโดยตระหนักอยู่เสมอว่าข้อมูลที่นำเสนอเป็นข้อมูลที่มีการกลั่นกรองและตรวจสอบความถูกต้องแล้ว มีความแม่นยำและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยไม่กระทบกับผู้ใช้งาน สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลได้โดยง่าย ไม่ลอกเลียนแบบ ปลอมแปลง ทำซ้ำหรือละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ควรกำหนดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลและเก็บรักษาสิทธิของการเข้าถึงข้อมูลนั้นไว้กับตนเองอย่างปลอดภัย ไม่ควรลักลอบเข้าไปใช้ข้อมูลของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต (ราณี จินสุทธิ์, วิทยภัทร จินสุทธิ์, 2564: 30)

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี สำหรับครู มีความจำเป็นในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะที่ครอบคลุมถึงความสามารถ 4 มิติ คือ การใช้ (Use) เข้าใจ (Understand) การสร้าง (Create) และเข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

การพัฒนาทักษะด้านการสอน

การพัฒนาทักษะด้านการสอนของครูพันธุ์ใหม่ในปัจจุบันจะมีมิติของการปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษาของโลกให้มีคุณภาพด้วยนวัตกรรมสมัยใหม่ ๆ ครูจะต้องพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพด้วยการพัฒนาทักษะการผลิตและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การพัฒนาทักษะจิตวิทยาการสื่อสาร การพัฒนาทักษะชีวิต การพัฒนาทักษะการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาทักษะการวิจัย และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน ถึงอย่างนั้น ภาคนโยบายของรัฐจะต้องมีส่วนในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน และลดช่องว่างระหว่างพื้นที่ของการศึกษาให้มากที่สุดเพื่อความเท่าเทียม ยุติธรรม ความเสมอภาคของการศึกษาในประเทศไทย และยกระดับการศึกษาไปสู่การจัดการศึกษาและการพัฒนาครูพร้อมทั้งบุคลากรทางการศึกษาในยุคใหม่ให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งจะแข่งขันภายใต้โลกแห่งการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (สัญญา พงษ์ศรีดา, 2561: 81) ดังนั้น ครูจำเป็นต้องมีทักษะการสอนที่มีประสิทธิภาพในการประยุกต์ใช้ AI ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงทักษะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างเป็นอิสระ ทักษะการประเมินการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ และทักษะการปรับเปลี่ยนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งมีแนวทางการส่งเสริมครูในทักษะด้านการสอน ได้แก่

1. การจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสอนวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างเป็นอิสระ
2. สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูคนอื่น ๆ เกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
3. พัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ครูเรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งความรู้

ทักษะ และเจตคติ

4. สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูคนอื่น ๆ เกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้
5. พัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ครูเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการปรับเปลี่ยนการสอนให้เหมาะสมกับ

ผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาครูด้านทักษะการสอน ถือเป็นทักษะที่ครูต้องพัฒนาการผลิตสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมไปถึงการพัฒนาทักษะจิตวิทยาการสื่อสาร การพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาทักษะการวิจัย และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อยกระดับการศึกษาไปสู่การจัดการศึกษาและการพัฒนาครูพร้อมทั้งบุคลากรทางการศึกษาในยุคใหม่ให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งจะดำรงตนอยู่ได้ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

การพัฒนาทักษะด้านจิตวิทยาการสอน

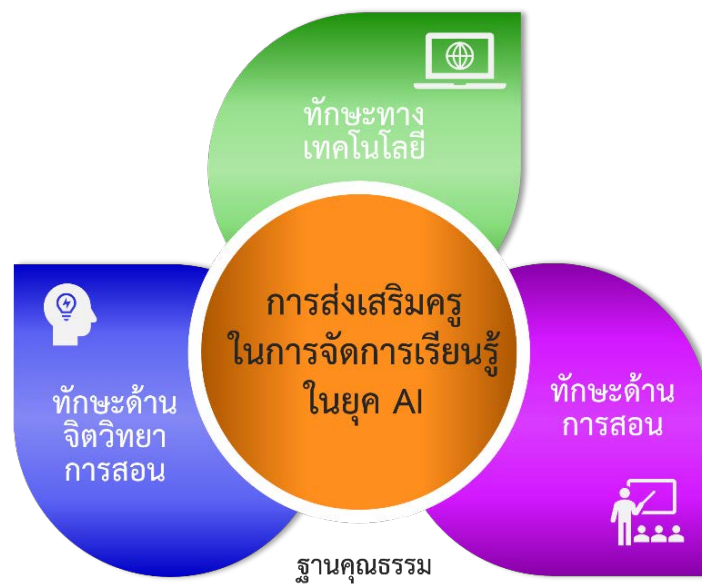
จิตวิทยาการเรียนการสอนเป็นศาสตร์อันมุ่งศึกษาการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนในสถานการณ์การเรียนการสอน พร้อมทั้งหาวิธีที่ดีที่สุดในการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ครูจำเป็นต้องมีความเข้าใจด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จิตวิทยาการศึกษามีความสำคัญมากในยุคปัจจุบันสามารถช่วยครูได้ในเรื่องต่อไปนี้ 1) ช่วยให้ครูรู้จักลักษณะนิสัย (Characteristics) ของนักเรียนที่ครูต้องสอน โดยทราบหลักพัฒนาการทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพเป็นส่วนรวม 2) ช่วยให้ครูมีความเข้าใจพัฒนาการทางบุคลิกภาพบางประการของนักเรียน เช่น อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ว่า เกิดขึ้นได้อย่างไร และเรียนรู้ถึงบทบาทของครูในการที่จะช่วยนักเรียนให้มีอัตมโนทัศน์ที่ดีและถูกต้องได้อย่างไร 3) ช่วยให้ครูมีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อจะได้ช่วยนักเรียนเป็นรายบุคคลให้พัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล 4) ช่วยให้ครูจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้เหมาะสมกับวัย และชั้นพัฒนาการของนักเรียน เพื่อจูงใจให้นักเรียนมีความสนใจและอยากจะเรียนรู้ 5) ช่วยให้ครูทราบถึงตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น แรงจูงใจ อัตมโนทัศน์ และการตั้งความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียน 6) ช่วยครูในการเตรียมการสอนวางแผนการเรียน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้นักเรียนทุกคนเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (สุรงค์ โค้วตระกูล, 2550) นอกจากนี้ครูยังจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียนเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งมีแนวทางการส่งเสริมครูในทักษะด้านจิตวิทยา ดังนี้

1. การจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสอนเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูคนอื่น ๆ เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. พัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ครูเรียนรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาทักษะด้านจิตวิทยาการสอนของครู ถือว่ามีความจำเป็นในการจัดการศึกษา การสร้างหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และครูจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานทางจิตวิทยาการศึกษา ควรส่งเสริมครูในทักษะด้านจิตวิทยา กล่าวคือ การจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสอนเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียน และถอดองค์ความรู้ ให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูคนอื่น ๆ เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียน และสถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ครูเรียนรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อจะได้เข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียน การสอน เปรียบเหมือนกับวิศวกรรมที่จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

ความรู้จากการศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ การส่งเสริมครูในการจัดการเรียนรู้ในยุค AI มีการพัฒนาทักษะ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี 2) การพัฒนาด้านการสอน และ 3) การพัฒนาด้านจิตวิทยาการสอน เพื่อเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพแก่ครูในการจัดการสอนในสถานศึกษา ในยุค AI ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปเป็นแผนภาพ ได้ภาพที่ดังนี้ 1

ภาพที่ 1 การส่งเสริมครูในการจัดการเรียนรู้ในยุค AI

บทสรุป

เทคโนโลยีทางด้านปัญญาประดิษฐ์ เข้ามามีบทบาทอย่างมากในด้านการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เทคโนโลยีมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องของการเรียนรู้และในกระบวนการเรียนการสอน โดยครูมีบทบาทที่สำคัญ เพราะว่าเป็นผู้ให้ความรู้ ชี้แนะแนวทาง อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ มีผลงานและมีความรับผิดชอบ ในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดิจิทัลออนไลน์ ครูก็ต้องมีความรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยจะต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้ด้านเทคนิคและวิธีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาด และรู้เท่าทันอย่าง เป็นระบบและต่อเนื่องผ่านกระบวนการศึกษาในระบบการศึกษา ซึ่งมีแนวทางการส่งเสริมครูในการจัดการเรียนรู้ในยุค AI ได้แก่ การจัดอบรมสัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู การวิจัยและพัฒนา และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครู ซึ่งมีทักษะที่ครูต้องพัฒนา 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี 2) การพัฒนาทักษะด้านการสอน และ 3) การพัฒนาทักษะด้านจิตวิทยาการสอน เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุค AI ให้ครูมีทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2560). **โรงเรียน 4.0: โรงเรียนผลิตภาพ**. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ราณี จินสุทธิ์, หทัยภัทร จินสุทธิ์. (2564). แนวทางการพัฒนาครูวิถีใหม่ฉลาดรู้เท่าทันดิจิทัล. **ครูสภาวิทยารจารย์**. 2(2), 16-31.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). **กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษา: กรณีทัศน์ต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิษฏ์ชนา ดวงบาล, พระครูวิจิตตาสนาท และฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์. (2562). แนวทางการพัฒนาครูด้านการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ เรียนการสอนโรงเรียนวัดแม่แก้วน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. **วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา**. 10(1), 248-249.
- สัญญา พงษ์ศรีดา. (2561). การพัฒนาทักษะการสอนของครูพันธุ์ใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0. **วารสารศึกษาศาสตร์**. 2(1), 73-82.

- สันติ อวรรณ. (2551). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2561). การพัฒนาทักษะดิจิทัล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. วารสารข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา. 39(1), 5-8.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2550). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- UNESCO. (2019). Artificial Intelligence (AI) in Education: Challenges and Opportunities for Sustainable Development, from <https://en.unesco.org/artificial-intelligence/education>. Retrieved September 10, 2022.